

เยาวชนกับสถานการณ์ปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชน กรณีศึกษา เขตเทศบาลเมือง
จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

THE YOUTH AND THE SITUATION OF DRUG PROBLEMS IN THE MUNICIPAL AREAS
A CASE STUDY OF THE MUNICIPAL AREAS IN THE LOWER NORTHERN REGION

วสันต์ ปวนปันทวงศ์*

*Wasan Pounpunwong**

สาขารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Political Science Program, Faculty of Social Science and Local Development, Pibulsongkram Rajabhat University.

*Corresponding author, e-mail: reddevil_small@hotmail.com

Received: 21 June 2021; **Revised:** 20 April 2022; **Accepted:** 20 May 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องเยาวชนกับสถานการณ์ปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชน กรณีศึกษา เขตเทศบาลเมือง จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเชิงพื้นที่และสถานการณ์ยาเสพติดที่ส่งผลต่อเยาวชนในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการแสดงหาคำตอบจากกลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 900 คน ผลการวิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1. ทศนคติของเยาวชนที่มีต่อยาเสพติดในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 2. การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพติด และ 3. ประสพการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ข้อเสนอแนะในงานวิจัย คือ 1. ข้อมูลวิจัยนี้สามารถนำไปปรับปรุง การทำงาน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ให้มีความเข้มแข็งและมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพได้ 2. ข้อมูลวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นฐานข้อมูลในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งทางทฤษฎีและการดำเนินงานให้แก่เยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: เยาวชน; ยาเสพติด; ภาคเหนือตอนล่าง

Abstract

This research on 'The Youth and the Situation of Drug Problems in the Municipal Areas, A Case Study of the Municipal Areas in the Lower Northern Region' has the objectives to study spatial problems and the drug situation that affect the youth in the municipal areas in the lower northern region. The researcher was conducted

with a quantitative research method by using a questionnaire as a tool to indicate the responses from the sample group of 900 youth in the municipal areas in the lower northern region. The research results were divided into 4 areas: 1. Attitudes of youth towards drugs in the municipal areas in the lower northern region. 2. The assessment of risk areas for drug problems 3. Experiences and impacts related to drugs among youth in municipal areas in the lower northern region. Suggestions in the research: 1. The findings in this research can be applied in improving the operations including enhancing efficiency and effectiveness of prevention and suppression of drug-related youth problems in municipal areas in the lower northern region to be strengthened with effective implementations. 2. The findings can be used as a database for identifying the theoretical and operational solutions of drug-related youth problems for both youth and related people.

Keywords: The Youth; Drug; The Lower Northern Region

บทนำ

สถานการณ์ยาเสพติดในภาคเหนือตอนล่าง [1] จากรายงานสถานการณ์ปัญหาเสพติดในปี 2558 พบว่าพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างเป็นพื้นที่ลักลอบลำเลียงยาเสพติดผ่านไปยังพื้นที่อื่นในเส้นทางหลวงสายหลักและสายรองสำคัญ คือ เส้นทางหมายเลข 11 จากเชียงราย-อุตรดิตถ์-พิษณุโลก-พิจิตร-นครสวรรค์ เส้นทางหมายเลข 12 จากตาก-สุโขทัย-พิษณุโลก-เพชรบูรณ์ เส้นทางรองในการลำเลียงยาเสพติดเป็นเส้นทางหมายเลข 1325 อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก-อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เส้นทางหมายเลข 1143 อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก-อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ส่วนราคายาเสพติดพบว่า ยาบ้าเม็ดละ 200-250 บาท กัญชาห่อละ 2,800-3,500 บาท ไอซ์ จีละ 2,800-3,000 บาท [2] นอกจากนี้ข้อมูลจากคณะกรรมการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ครั้งที่ 8 / 2562 จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ชี้ให้เห็นถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างโดยยังคงเป็นการค้าและการแพร่ระบาดของยาบ้า พืชกระท่อม กัญชาแห้ง กัญชาสด และไอซ์ กลุ่มผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังคงเป็นกลุ่ม รับจ้าง/แรงงาน มากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ช่วงอายุที่พบว่าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากที่สุด คือ เยาวชนอายุระหว่าง 18-24 ปี รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 25-29 ปี และกลุ่มอายุ 39 ปี ขึ้นไป ตามลำดับ การแพร่ระบาดของปัญหาเสพติดข้างต้นได้สร้างความตระหนักแก่หน่วยงานภาครัฐและสังคมในการดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามต่อสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วยประชาชนชมรมเครือข่ายประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภาค 6 นำคณะชมรมเข้าร่วมโครงการสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่ายสื่อมวลชนและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 6 ทั้ง 9 จังหวัดในภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย อุทัยธานี นครสวรรค์ กำแพงเพชร สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ตาก และพิจิตร [3] โดยสาระสำคัญความร่วมมือก็เพื่อสร้างความเข้าใจในสถานการณ์ยาเสพติดการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดซึ่งจะต้องสื่อสารการทำงานของภาครัฐกับประชาชนได้อย่างถูกต้องซึ่งเรื่องสำคัญ รวมไปถึงประเด็นการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่เยาวชนประเด็นการเป็นพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งในเส้นทางขนย้ายและลำเลียงยาเสพติดจากรายละเอียดข้างต้นถือว่าเป็นปัจจัยความเสี่ยง (risk factor) ในการที่ทำให้เกิดการเสพติดมากขึ้นในเยาวชนอันเนื่องจากว่าพื้นที่สำคัญที่พบการแพร่ระบาดและมีการลำเลียงขนย้ายยาเสพติดส่วนใหญ่ปรากฏอยู่ในเขตเมืองซึ่งมีความสะดวกสบายในด้าน การติดต่อสื่อสารซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการทำให้เยาวชนเข้าถึงวงจรของยาเสพติดได้ง่ายมากขึ้น

ด้วยเหตุที่สถานการณ์ปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญ ของพื้นที่ในฐานะเส้นทาง การขนย้ายและลำเลียงยาเสพติด รวมถึงพักยาเสพติดก่อนที่จะเข้าสู่กรุงเทพมหานคร และส่งออกต่อไปยังชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาเรื่องยาเสพติดดังกล่าวได้สร้างความเสียหายให้แก่รัฐ และประชาชนเป็นอย่างมากซึ่งแทบจะทุก ๆ มิติ ไม่ว่าจะเป็น สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่ม ที่มีความเสี่ยงที่จะเข้าไปสู่วิถีของยาเสพติดก็คือกลุ่มเยาวชน ฉะนั้น จากความสำคัญข้างต้นผู้วิจัยจึงศึกษาประเด็นวิจัย ว่าด้วยเยาวชนกับสถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ชุมชน กรณีศึกษา เขตเทศบาลเมือง จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนสภาพปัญหาเชิงพื้นที่เพื่อประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในเรื่องปัญหา ยาเสพติด ในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เมื่อทราบถึงประเด็นทั้งสถานการณ์และพื้นที่เสี่ยง ของปัญหา ยาเสพติดแล้วจึงนำไปสู่การค้นหามาตรการการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติดเพื่อลดความเสี่ยงต่อ เยาวชนกับปัญหา ยาเสพติดของภาครัฐ ภาคสังคม และชุมชน ในชุมชนเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเชิงพื้นที่และสถานการณ์ยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมือง ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เครือข่ายภูมิภาค มหาวิทยาลัยนเรศวร เลขที่ RREC No. 060/63 เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2564 โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือวิเคราะห์หาคำตอบประเด็น สภาพปัญหาเชิงพื้นที่และสถานการณ์ยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือ ตอนล่าง โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลเอกสาร หนังสือ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งลงพื้นที่สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อค้นหาปัญหาเชิงพื้นที่ในภาพรวมเรื่องเยาวชนกับปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ ภาคเหนือตอนล่าง
2. สร้างเครื่องมือการวิจัยจากข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและการสนทนาเบื้องต้นจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง อาทิ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ สถาบันการศึกษา ชุมชน เยาวชน และภาคประชาชน โดยสร้างเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire)
3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกำหนดการใช้แบบสอบถาม ทั้งหมด 900 ชุด เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จากเยาวชนในพื้นที่เทศบาลเมือง ได้แก่ ดาก พิชญ์โลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ และอุทัยธานี
4. ประมวลผลจากข้อมูลทั้งในแบบสอบถาม (Questionnaire) วิเคราะห์ เขียนรายงานวิจัย และเผยแพร่ งานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในงานวิจัยนี้ หมายถึง เยาวชนที่มีอายุ 15-24 ปี โดยเยาวชนในชุมชนเขตเทศบาลเมือง ของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ได้แก่ ดาก พิชญ์โลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี มีจำนวนทั้งหมด 96,914 คน [4]

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เยาวชนในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง คือ ตาก พิชญ์โลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และ อุทัยธานี โดยมี อายุ 15-24 ปี ซึ่งเลือกเก็บแบบสอบถาม จังหวัดละ 100 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามแบบโควตา (Quota sampling) ซึ่งหมายถึงกำหนดโควตาของจำนวนของกลุ่มตัวทั้งหมดไว้ 900 คน จังหวัดละ 100 คน จากทั้งหมด 9 จังหวัด การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามเชิงสำรวจความคิดเห็น (Survey questionnaire sample) และเก็บข้อมูลแบบกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนำไปสู่การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวใช้เครื่องมือ คือแบบสอบถามเชิงสำรวจความคิดเห็น (Survey questionnaire sample) วิเคราะห์แจกแจงความถี่โดยการหาจำนวนร้อยละ (Percentage) ของแต่ละคำตอบ รวมถึงการใช้ค่าสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้แสดงข้อมูลดังกล่าว

2. การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด ทดลองกับเยาวชน นอกพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 1 คน ต่อ 1 แบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ทศนคติที่มีต่อยาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่น 0.859
2. การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่น 0.798
3. ประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติด	มีค่าความเชื่อมั่น 0.860
รวมทั้งฉบับ	มีค่าความเชื่อมั่น 0.833

ผลการวิจัย

ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อยาเสพติดในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ในข้อคำถามทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อยาเสพติดในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างท่านเห็นด้วยหรือไม่กับต่อความต่อไปนี้

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
1. สารเสพติดสามารถรักษาอาการเจ็บปวดทางร่างกายได้	2.44	น้อย
2. ยาเสพติดทำให้ขาว ผอม และสวยได้	1.57	น้อย
3. การติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความอยากรู้ อยากลอง ความคึกคะนอง	3.86	มาก
4. การติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความเครียดกับปัญหาต่าง ๆ	3.58	มาก
5. เยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการถูกชักจูงจากเพื่อน รุ่นพี่ คนใกล้ชิด หรือแฟน	4.14	มาก
6. ยาเสพติดสามารถดึงดูดความสนใจเพื่อนต่างเพศได้	2.28	น้อย
7. ยาเสพติดช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางเพศได้	2.45	น้อย
8. การใช้สารเสพติดทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง	2.24	น้อย
9. การไม่มีความภูมิใจในตัวเองเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการยาเสพติด	2.94	ปานกลาง

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
10. ยาเสพติดช่วยกระตุ้นให้ตนเองทำงานหรืออ่านหนังสือได้มากขึ้นและนานขึ้น	2.51	ปานกลาง
11. เยาวชนเสพยาเสพติด เพื่อเรียกร้องความสนใจจากสังคม	3.02	ปานกลาง
12. เยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง ไม่ใส่ใจลูกเท่าที่ควร มีโอกาสติดยาเสพติดได้มากกว่าเยาวชนที่มีความพร้อม ครอบครัวสมบูรณ์แบบ	3.51	มาก
13. ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชน เช่น พ่อแม่ สุปบุหรื ต้มเหล้า หรือเสพยา	3.89	มาก
14. ยาเสพติด ทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว	4.13	มาก
15. ยาเสพติดทำให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ง่าย	2.47	น้อย
16. ยาบ้า กัญชา ไอซ์ เป็นสารเสพติดที่เยาวชนเข้าถึงง่ายที่สุด	3.55	มาก
17. ยาเสพติดช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทย	2.38	น้อย
18. สื่อสังคมออนไลน์เป็นสิ่งกระตุ้นให้เยาวชนเข้าถึงสิ่งเสพติดมากขึ้น	3.68	มาก
19. สื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันไม่ค่อยนำเสนอเกี่ยวกับโทษและพิษภัยจากยาเสพติด	3.48	ปานกลาง
20. การปลูกฝังจิตสำนึก การให้ความรู้และการทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักได้ถึงโทษที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้ยาเสพติด ช่วยลดปัญหาเสพติดในเยาวชนได้	3.88	มาก
สรุปค่าเฉลี่ย	3.51	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว ในประเด็นทัศนคติที่มีต่อยาเสพติด ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51

ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในประเด็น ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ได้แก่ เยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการถูกชักจูงจากเพื่อน รุ่นพี่ คนใกล้ชิด หรือแฟน (ค่าเฉลี่ย 4.14) ยาเสพติด ทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 4.13) ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชน เช่น พ่อแม่ สุปบุหรื ต้มเหล้า หรือเสพยา (ค่าเฉลี่ย 3.89) การปลูกฝังจิตสำนึก การให้ความรู้และการทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักได้ถึงโทษที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้ยาเสพติด ช่วยลดปัญหาเสพติดในเยาวชนได้ (ค่าเฉลี่ย 3.88) การติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความอยากรู้อยากลอง ความคึกคะนอง (ค่าเฉลี่ย 3.86) สื่อสังคมออนไลน์เป็นสิ่งกระตุ้นให้เยาวชนเข้าถึงสิ่งเสพติดมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.68) การติดยาเสพติดของเยาวชนเกิดจากความเครียดกับปัญหาต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.58) ยาบ้า กัญชา ไอซ์ เป็นสารเสพติดที่เยาวชนเข้าถึงง่ายที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.55) เยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง ไม่ใส่ใจลูกเท่าที่ควร มีโอกาสติดยาเสพติดได้มากกว่าเยาวชนที่มีความพร้อม ครอบครัวสมบูรณ์แบบ (ค่าเฉลี่ย 3.51) สื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันไม่ค่อยนำเสนอเกี่ยวกับโทษและพิษภัยจากยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย 3.48) เยาวชนเสพยาเสพติด เพื่อเรียกร้องความสนใจจากสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.02) การไม่มีความภูมิใจในตัวเองเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย 2.94) ยาเสพติดช่วยกระตุ้นให้ตนเองทำงานหรืออ่านหนังสือได้มากขึ้นและนานขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.51) ยาเสพติดทำให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ง่าย (ค่าเฉลี่ย 2.47) ยาเสพติดช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางเพศได้ (ค่าเฉลี่ย 2.45) สารเสพติดสามารถรักษาอาการเจ็บปวดทางร่างกายได้ (ค่าเฉลี่ย 2.44) ยาเสพติดช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ

ของประเทศไทย (ค่าเฉลี่ย 2.38) ยาเสพติดสามารถดึงดูดความสนใจเพื่อนต่างเพศได้ (ค่าเฉลี่ย 2.28) การใช้สารเสพติดทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง (ค่าเฉลี่ย 2.24) และยาเสพติดทำให้ขาว ผอม และสวยได้ (ค่าเฉลี่ย 1.57) ตามลำดับ

การประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ในข้อคำถามท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ในประเด็นการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด

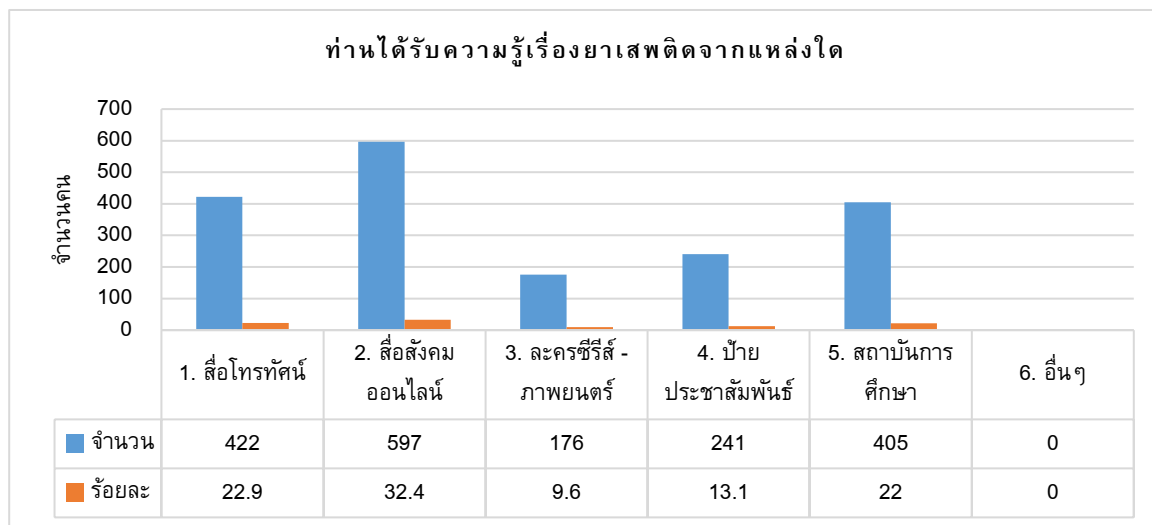
ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
1. เยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการอาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นแหล่ง เสพติดหรือชุมชนแออัด	4.19	มาก
2. เยาวชนในสังคมเมืองมีโอกาสติดยาเสพติดมากกว่าเยาวชนในชนบท	3.48	ปานกลาง
3. เยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการปฏิเสธ เมื่อถูกชักชวนให้ใช้สารเสพติด	4.18	มาก
4. เยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการไม่เข้าไป อยู่ในแหล่งมั่วสุม	4.14	มาก
5. เยาวชนสามารถค้นหาข้อมูลโทษหรือความเสี่ยงของยาเสพติดผ่านทาง อินเทอร์เน็ต	4.12	มาก
6. เยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อาจมีความรู้ ความเข้าใจถึงโทษภัย ยาเสพติดมากกว่าเยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน้อย เมื่ออยู่ใน สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพติดจะยับยั้งชั่งใจได้มากกว่า	4.03	มาก
7. เยาวชนต้องมีทักษะในการหลีกเลี่ยงยาเสพติด	3.93	มาก
8. สถานบันเทิงเป็นแหล่งรวมของยาเสพติด	3.83	มาก
9. การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ถือเป็นปัจจัยที่หนุนเสริมการใช้ยาเสพติด เป็นอย่างดี	3.99	มาก
10. สังคมควรให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหายาเสพติดในเยาวชน โดยการสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อให้วัยรุ่นสามารถป้องกันตนเองไม่ให้ไปยุ่ง เกี่ยวกับยาเสพติด	4.01	มาก
11. หากสภาพสังคมในโรงเรียนที่มีเพื่อนคอยเตือนถ้าคิดจะลองเสพยา เสพติด และโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ตลอดจน การให้คำแนะนำในการป้องกันยาเสพติด จะสามารถช่วยให้เยาวชน ห่างไกลยาเสพติดได้	4.03	มาก
12. การปรับภูมิทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ สามารถ ควบคุม ดูแลตรวจตราได้ ไม่มีมุมอับสายตา ส่งเสริมและสนับสนุนการ สร้างพื้นที่เชิงบวกพื้นที่สร้างสรรค์ ให้กับเด็กเยาวชนและประชาชนใน พื้นที่ชุมชนเมือง สามารถช่วยลดปัญหายาเสพติดได้	4.03	มาก
13. ด่านชายแดนไทยเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	3.58	มาก
14. รัฐควรมีการควบคุมพื้นที่เสี่ยงที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยา เสพติดในกลุ่มเยาวชนอย่างเคร่งครัด เช่น สถานบริการ สถานบันเทิง	4.21	มาก

หอพักร้านเกม/อินเทอร์เน็ต และพื้นที่สาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุมอย่าง
ต่อเนื่อง

15. ปัจจุบันควรมีมาตรการป้องกันการค้าขายสารเสพติดในสื่อสังคมออนไลน์	4.26	มาก
สรุปค่าเฉลี่ย	4.00	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ข้อคำถาม ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ในประเด็นการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพติด ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในประเด็นท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ ได้แก่ ปัจจุบันควรมีมาตรการป้องกันการค้าขายสารเสพติดในสื่อสังคมออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.26) รัฐควรมีการควบคุมพื้นที่เสี่ยงที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนอย่างเคร่งครัด เช่น สถานบริการ สถานบันเทิง หอพักร้านเกม/อินเทอร์เน็ต และพื้นที่สาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุมอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.21) เยาวชนที่ติดยาเสพติดเป็นผลมาจากการอาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นแหล่งเสพติดหรือชุมชนแออัด (ค่าเฉลี่ย 4.19) เยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ใช้สารเสพติด (ค่าเฉลี่ย 4.18) เยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ด้วยการไม่เข้าไปอยู่ในแหล่งมั่วสุม (ค่าเฉลี่ย 4.14) เยาวชนสามารถค้นหาข้อมูลโทษหรือความเสี่ยงของยาเสพติดผ่านทางอินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย 4.12) หากสภาพสังคมในโรงเรียนที่มีเพื่อนคอยเตือนถ้าคิดจะลองเสพยาเสพติด และโรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ตลอดจนการให้คำแนะนำในการป้องกันยาเสพติด จะสามารถช่วยให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติดได้ (ค่าเฉลี่ย 4.03) การปรับภูมิทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ สามารถควบคุม ดูแลตรวจตราได้ ไม่มีมุมอับสายตา ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างพื้นที่เชิงบวกพื้นที่สร้างสรรค์ ให้กับเด็กเยาวชนและประชาชนในพื้นที่ชุมชนเมือง สามารถช่วยลดปัญหาเสพติดได้ (ค่าเฉลี่ย 4.03) เยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อาจมีความรู้ ความเข้าใจถึงโทษภัยยาเสพติดมากกว่าเยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน้อย เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการเสพติดสารเสพติดจะยับยั้งชั่งใจได้มากกว่า (ค่าเฉลี่ย 4.03) สังคมควรให้ความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาเสพติดในเยาวชน โดยการสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อให้วัยรุ่นสามารถป้องกันตนเองไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย 4.01) การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ถือเป็นปัจจัยที่หนุนเสริมการใช้ยาเสพติดเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย 3.99) เยาวชนต้องมีทักษะในการหลีกเลี่ยงยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย 3.93) สถานบันเทิงเป็นแหล่งรวมของยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย 3.83) ด่านชายแดนไทยเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย 3.58) และเยาวชนในสังคมเมืองมีโอกาสติดยาเสพติดมากกว่าเยาวชนในชนบท (ค่าเฉลี่ย 3.48) ตามลำดับ

ประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

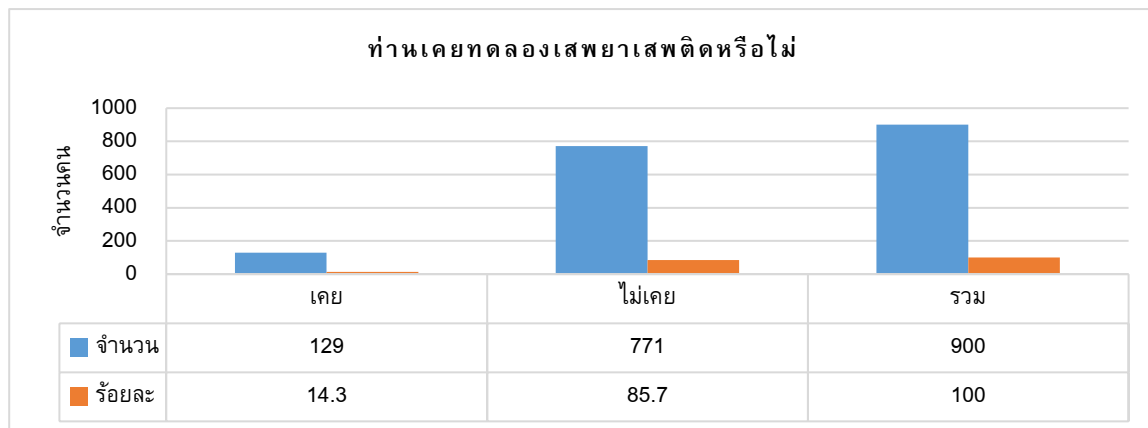
ภาพที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อคำถาม “ท่านได้รับความรู้เรื่องยาเสพติดจากแหล่งใด”

จากภาพที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับความรู้เรื่องยาเสพติดจากสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 597 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 สื่อโทรทัศน์ จำนวน 422 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 สถาบันการศึกษา จำนวน 405 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และละครซีรีส์ – ภาพยนตร์ จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ประเด็นท่านเคยทดลองเสพยาเสพติดหรือไม่

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลค่า
ท่านเคยทดลองเสพยาเสพติดหรือไม่	1.85	ไม่เคย

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่เคย โดยมีค่าเฉลี่ย 1.85 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยเสพยาเสพติด โดยผู้ที่มีตอบแบบสอบถามตอบว่า เคย จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 และไม่เคย จำนวน 771 คน คิดเป็นร้อยละ 85.7 โดยแจกแจงเป็นภาพข้อมูลแผนภูมิ ดังนี้

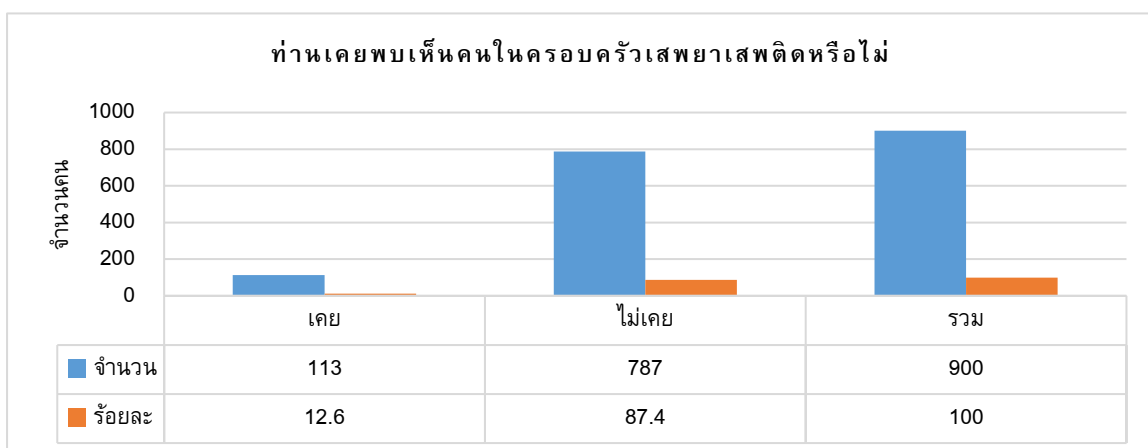

ภาพที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อความถาม “ประเด็นท่านเคยทดลองเสพยาเสพติดหรือไม่”

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ประเด็นท่านเคยพบเห็นคนในครอบครัวเสพยาเสพติดหรือไม่

ข้อความถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลค่า
ท่านเคยพบเห็นคนในครอบครัวเสพยาเสพติดหรือไม่	1.87	ไม่เคย

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่เคย โดยมีค่าเฉลี่ย 1.87 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็นคนในครอบครัวเสพยาเสพติด โดยผู้ที่มีตอบแบบสอบถาม ตอบว่า เคย จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 และไม่เคย จำนวน 787 คน คิดเป็นร้อยละ 87.4 โดยแจกแจงเป็นภาพข้อมูลแผนภูมิ ดังนี้

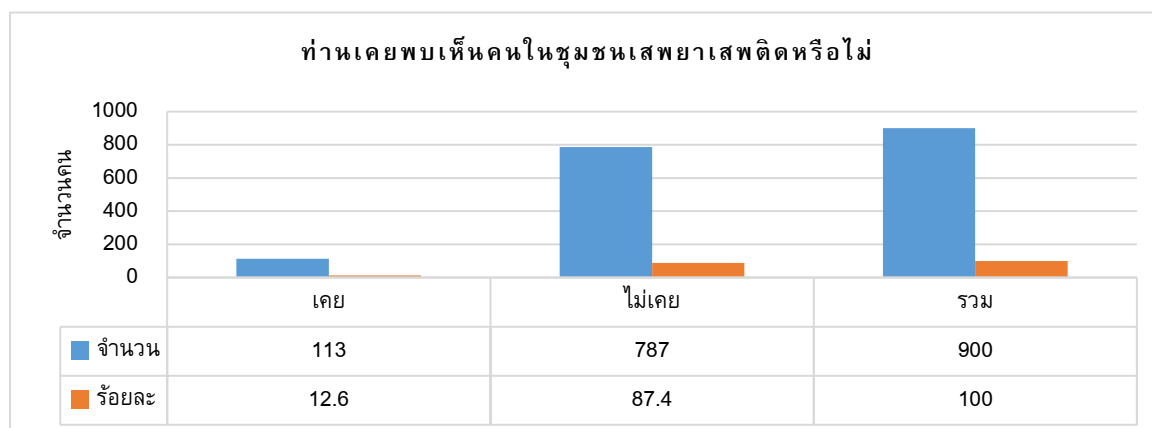

ภาพที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อความถาม “ท่านเคยพบเห็นคนในครอบครัวเสพยาเสพติดหรือไม่”

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ประเด็นท่านเคยพบเห็นคนในชุมชนเสพยาเสพติดหรือไม่

ข้อความคำถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลค่า
ท่านเคยพบเห็นคนในชุมชนเสพยาเสพติดหรือไม่	1.62	ไม่เคย

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่เคย โดยมีค่าเฉลี่ย 1.62 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยพบเห็นคนในชุมชนเสพยาเสพติด โดยผู้ที่มีตอบแบบสอบถาม ตอบว่า เคย จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 และไม่เคย จำนวน 787 คน คิดเป็นร้อยละ 87.4 โดยแจกแจงเป็นภาพข้อมูลแผนภูมิ ดังนี้

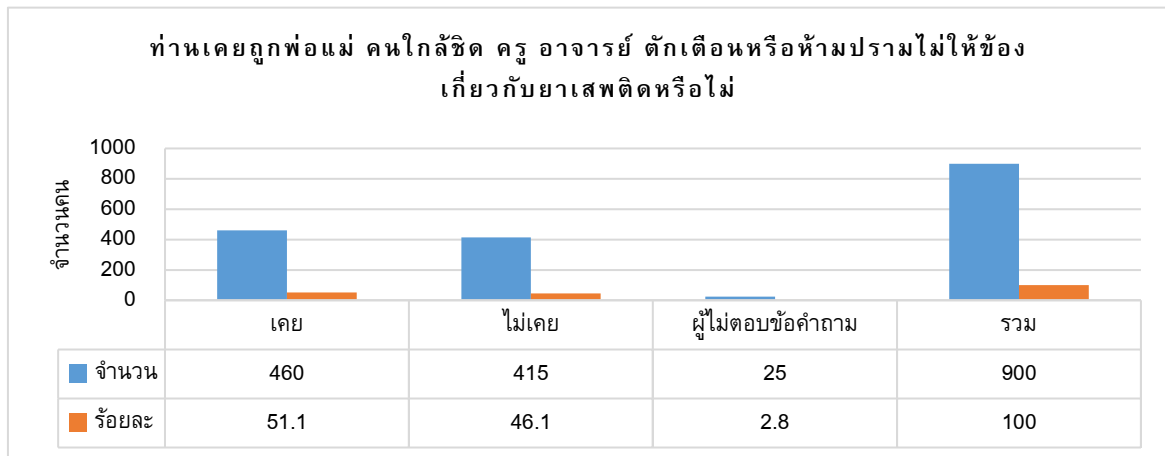

ภาพที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อความคำถาม “ท่านเคยพบเห็นคนในชุมชนเสพยาเสพติดหรือไม่”

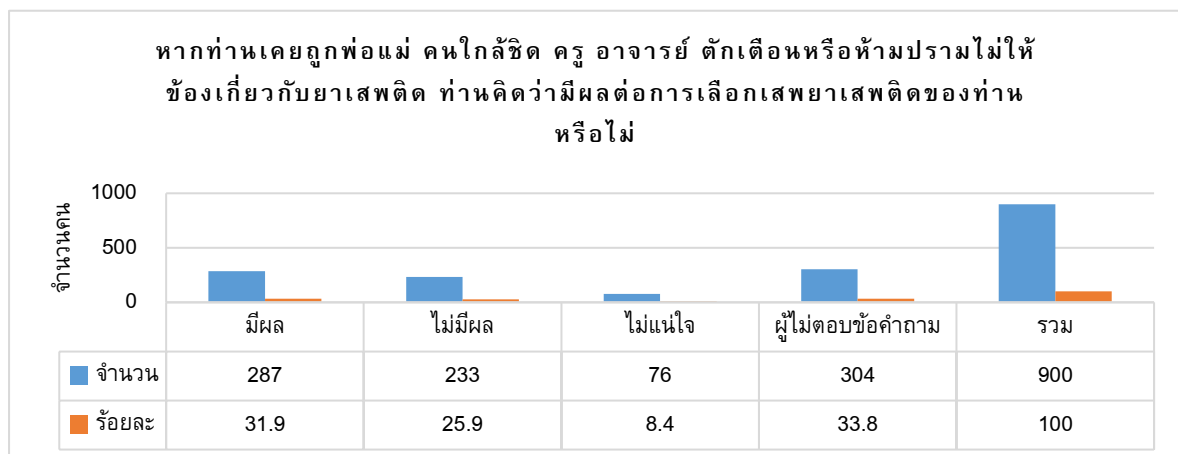
ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ประเด็นเคยถูกพ่อแม่ คนใกล้ชิด ครู อาจารย์ ตักเตือนหรือห้ามปรามไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่

ข้อความคำถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลค่า
ท่านเคยถูกพ่อแม่ คนใกล้ชิด ครู อาจารย์ ตักเตือนหรือห้ามปรามไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่	1.43	เคย

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า เคย โดยมีค่าเฉลี่ย 1.43 หมายความว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเคยถูกพ่อแม่ คนใกล้ชิด ครู อาจารย์ ตักเตือนหรือห้ามปรามไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบว่า เคย จำนวน 460 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 ไม่เคย จำนวน 415 คน คิดเป็นร้อยละ 46.1 และผู้ไม่ตอบข้อความ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 โดยแจกแจงเป็นภาพข้อมูลแผนภูมิ ดังนี้

ภาพที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อคำถาม “เคยถูกพ่อแม่ คนใกล้ชิด ครู อาจารย์ ตักเตือนหรือห้ามปรามไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่”

ภาพที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกในประเด็นข้อคำถาม “หากท่านเคยถูกพ่อแม่ คนใกล้ชิด ครู อาจารย์ ตักเตือนหรือห้ามปรามไม่ให้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด ท่านคิดว่ามีผลต่อการเลือกเสพยาเสพติดของท่านหรือไม่”

จากภาพที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ตอบข้อคำถาม จำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 ตอบว่ามีผล จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 ไม่มีผล จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 และไม่แน่ใจ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาในประเด็นสภาพปัญหาเชิงพื้นที่และสถานการณ์ยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนในพื้นที่ชุมชนเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง นำมาสู่การสรุปและการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ประเด็นเรื่องทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อยาเสพติดในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ข้อค้นพบบางวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า เยาวชนให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในพื้นที่โดยผลมาจากทัศนคติที่มองว่าปัญหายาเสพติดเริ่มต้นจากการชักจูงของเพื่อนและรุ่นพี่ ทั้งนี้ยังรวมไปถึงอิทธิพลของคนในครอบครัว โดยเฉพาะพ่อและแม่ ดังนั้น ผลการวิจัยจึงฉายภาพให้เห็นว่าทัศนคติของเยาวชนที่เข้าสู่วงจรรยาเสพติดมีพื้นฐานเดียวกัน อันได้แก่ สังคมเพื่อนและสังคมครอบครัว ซึ่งมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามยังมีเหตุปัจจัยอื่น ๆ หนุนนำ อาทิ ความอยากรู้อยากลอง การเรียกร้องความสนใจ และความเชื่อค่านิยมที่หลงผิด การนำเสนอข้อค้นพบนี้พบข้อสังเกตที่สอดคล้องกับงานวิจัยของมธุร พูลสวัสดิ์ และคณะ [5] กิ่งกาญจน์ จงสุขไกล และคณะ [6] นิษฐา ปุณณะปัญญา [7] และศุภร ชินะเกตุ [8] ที่อธิบายถึงประเด็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของเยาวชนโดยสอบถามจากทัศนคติ ซึ่งมีทั้งในส่วนของปัจจัยที่มาจากตัวเยาวชนเอง เช่น ความอยากรู้อยากลอง พฤติกรรมเลียนแบบ ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากสภาพสังคมหรือสภาพสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เล่นทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยหลักที่มาจากสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นตัวกำหนดที่สำคัญในการดำเนินชีวิตของเยาวชน สภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ แยกแยก หย่าร้าง พ่อแม่ต้องไปทำงานที่ต่างพื้นที่หรือต่างจังหวัด สาเหตุดังกล่าวทำให้เยาวชนต้องอยู่ตามลำพังหรือไม่ได้อย่าอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ส่งผลให้เยาวชนขาดความรักความอบอุ่น การเอาใจใส่ ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนความสนใจไปยังกลุ่มเพื่อน หรือสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีความเสี่ยงต่อการเข้าหายาเสพติดได้ง่าย อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นเพิ่มเติมในนอกเหนือจากปัจจัยในเชิงปัจเจกบุคคล โดยมีความเห็นว่าประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจมีส่วนทำให้เยาวชนพึ่งพายาเสพติด ทั้งการเสพติดด้วยตนเอง หรือขายเพื่อนำเงินมาจุนเจือชีวิตและครอบครัวโดยเฉพาะเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวฐานะปานกลางจนถึงระดับล่าง ในประเด็นนี้เป็นข้อสังเกตเพิ่มเติมจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากวิเคราะห์ปัญหายาเสพติดเชิงสังคมวิทยา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภร ชินะเกตุ [8] ได้ชี้ให้เห็นว่า เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่งผลกระทบต่อทัศนคติของเยาวชนต่อยาเสพติดโดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมที่เข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย โดยเฉพาะในชุมชนซึ่งมีแหล่งซื้อขายที่เป็นผลมาจากความล้มเหลวของอำนาจรัฐในการจัดการและปัญหาความยากจนจนนำไปสู่การแพร่ระบาดของยาเสพติด

ประเด็นการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติด ข้อค้นพบบางวิจัยในประเด็นนี้เสนอถึงความเสี่ยงของเยาวชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างอันได้แก่ ความเสี่ยงของบริบทของพื้นที่และความเข้มงวดในการปราบปราม ดูแล และแก้ไขปัญหายาของเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรการการควบคุมพื้นที่ที่มีการควบคุมพื้นที่เสี่ยงที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนอย่างเคร่งครัด เช่น สถานศึกษา สถานบริการ สถานบันเทิง หอพักร้านเกมส์/อินเทอร์เน็ต และพื้นที่สาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงชุมชนที่เป็นแหล่งเสพติดหรือชุมชนแออัด นอกจากนี้ ความเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติดของเยาวชนในงานวิจัยฉบับนี้ยังรวมไปถึง ความเสี่ยงของยาเสพติดผ่านทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับกิ่งกาญจน์ จงสุขไกล และคณะ [6] ที่นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับยาเสพติดที่ไม่ใช่เหตุปัจจัยของปัจเจกบุคคลแต่ความเสี่ยงของเยาวชนเกิดจากเงื่อนไขทางสังคม เช่น เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงหนีจากสภาพสังคมที่ยากลำบากและความไม่พึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม การใช้ยาของผู้ติดยาที่มีเป็นจำนวนมากถูกมองในฐานะเป็นการตอบสนองต่อปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการประเมินพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหายาเสพติดเกี่ยวเนื่องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่รวดเร็ว เช่น ความยากจน และปัญหาเกี่ยวกับความแปลกแยกทางสังคม ซึ่งสามารถนำ

เรื่องของความเหลื่อมล้ำทางสังคมมาอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวได้และสามารถอธิบายสถานการณ์ยาเสพติดว่าเป็น “ความไร้ระเบียบทางสังคม” (Social Disorganization) กล่าวคือการใช้ยาเสพติดเป็นผลมาจากปัญหาสังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน การมีช่องว่างทางสังคมที่แตกต่างกันมากจนเกินไป จากความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว มีการตัดทอนผลประโยชน์และการถูกกดขี่ทางสังคม ความผิดพลาดในการให้การอบรม การเรียนรู้ระเบียบแบบแผนของสังคม สถาบันหรือองค์กรต่าง ๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว ศาสนา โรงเรียน สื่อสารมวลชน โดยเฉพาะปัจจัยด้านสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันยังกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงในการใช้สารเสพติดและเข้าหาการเสพยาได้ง่ายมากยิ่งขึ้นเป็นผลทำให้สถานการณ์ยาเสพติดกับเยาวชนในปัจจุบันดูเหมือนว่ายังคงเป็นปัญหาที่แม้ว่ารัฐจะมีความพยายามที่จะแก้ไขแต่ก็ยังคงพบเห็นอยู่อย่างต่อเนื่อง

ประเด็นประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ข้อค้นพบในงานวิจัยนี้พบว่าการตอบสนองสอบถามมีทั้งคนที่เคยและคนที่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมไปถึงการระบุว่ามีการพบเห็นครอบครัวและคนในชุมชนมีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด [9] ได้ให้ข้อมูลว่าเป็นพื้นที่ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดเนื่องจากเป็นพื้นที่ลำเลียงจากประเทศเพื่อนบ้านและจากผู้ค้าภายในประเทศ นอกจากนี้ ณิชธร ปุระปัญญา [7] อธิบายเพิ่มเติมและไปในทิศทางเดียวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด [9] ที่เห็นว่าบริบทของพื้นที่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดย่อมส่งผลต่อประสบการณ์และผลกระทบต่อเยาวชน ในขณะเดียวกัน กิตติศักดิ์ จังพานิช [10] อธิบายเพิ่มเติมว่าประสบการณ์และผลกระทบเรื่องยาเสพติดย่อมมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีการพัฒนาไปสู่ความเป็นเมือง ท้ายสุดแล้วในความเห็นของผู้วิจัยเห็นสอดคล้องกับกิตติศักดิ์ จังพานิช [10] ในเรื่องประสบการณ์และผลกระทบที่เกี่ยวกับยาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยมุ่งที่จะนำเสนอปัญหาเสพติดว่าเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีการพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ผลที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือ ความเสื่อมของกฎเกณฑ์ทางสังคมที่ควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มสังคม ทำให้เกิดการฝ่าฝืนกฎในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นการฝ่าฝืนกฎโดยปัจเจกชนทั้งในระดับเล็กน้อยไปจนถึงการกระทำการผิดกฎหมายที่รุนแรง อันจะนำสังคมโดยรวมไปสู่ความเสื่อมโทรมและสังคมที่ไร้ระเบียบซึ่งทำให้รัฐจะต้องเพิ่มบทบาทของตนเองในการเข้าไปจัดการปัญหาดังกล่าว ด้วยการกำหนดกฎหมายขึ้นมาควบคุมสังคม สร้างบรรทัดฐานให้สังคมยึดถือปฏิบัติตาม

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

ข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ หน่วยงานภาครัฐและประชาสังคมสามารถนำไปปรับปรุง การทำงาน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างซึ่งให้มีความเข้มแข็งและมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพได้ ทั้งนี้ข้อมูลวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นฐานข้อมูลในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งทางทฤษฎีและการดำเนินงานให้แก่เยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้ที่สนใจอาจต่อยอดองค์ความรู้โดยมุ่งไปที่การศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเสพติดโดยเน้นการกระจายอำนาจและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาเสพติด

เอกสารอ้างอิง

- [1] วสันต์ ปวนปันวงศ์. (2564). รัฐ สังคม ชุมชน: สถานการณ์ความเสี่ยงของเยาวชนต่อปัญหาเสพติดในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง. สงขลา: ศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- [2] พิษณุโลกฮอตนิวส์. (2558). ยาบ้าใน จ.พิษณุโลกยังคงแพร่ระบาดรุนแรง ป.ป.ส. ภาค 6 ระดมหน่วยงานป้องกัน ระยะ 5 ปี. สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2562, จาก <https://www.phitsanulokhotnews.com/2016/02/18/81525>
- [3] วสันต์ ปวนปັນวงศ์. (2564). การมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของรัฐ สังคม และชุมชน ในพื้นที่ชุมชน เขตเทศบาลเมืองในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(11), 181-198.
- [4] สำนักงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1. (2563). กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2562, จาก <http://www.osmnorth-s1.moi.go.th/>
- [5] มหุร พูลสวัสดิ์, ไมตรี จันทรา, และนพรัตน์ ชัยเรือง. (2555). แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพัทลุง. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์, 4(2), 41-57.
- [6] กิ่งกาญจน์ จงสุขไกล, อังคณา ชินเดช, อภิษฎา คุณาพรธรรม, นเรนทร์ ตุนทกิจ, และบัณฑิตา จ้วนประเสริฐ. (2555). สถานการณ์ปัญหายาเสพติด การแพร่ระบาดและผลกระทบในกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ท่องเที่ยว : กรณีศึกษาเมืองพัทยาและเกาะล้าน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [7] นิษฐร ปุระปัญญา. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ในจังหวัดบุรีรัมย์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- [8] ศุภร ชินะเกตุ. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี. สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2562, จาก <http://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/258733>
- [9] คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2562). แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด ปี 2562. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2562, จาก <https://www.oncb.go.th>
- [10] กิตติศักดิ์ จังพานิช. (2558). ปัจจัยป้องกันกลุ่มเสี่ยงติดยาเสพติดของผู้ที่มีความเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด: กรณีศึกษา จ.ราชบุรี. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี, 11(3), 37-42.